

Egy újságíró naplója az épülő országból

Nahalal

I.

(Nahalal, május hava. Az Uj Kelet kiküldött munkatársától.) Csak „felfedezni“ nem... Csak megmaradni ridegnek, szemlélőnek... Csak lelkesedni nem, csak csodálkozni nem... Hisz olyan könnyű itt lelkesedni... Olyan könnyű betelni valamivel, ami már régen bennünk van...

Itt az Emek előtt... A levegőrétegnek e hihetetlen tisztaságában szinte a mélyére látok. Itt állok Nazareth felett és tisztán látom jobbra a Karmelt és balra Tel Josef városi dombját... Palesztinának csodája ez az égi tisztaság, mely új szemet ad az embernek... Legalább úgy hiszi mindenki... Hisz husz-harminc kilométernyire látok el fáradt szememmel...

Az Emek! Valóban szép, termékeny sikság... Palesztina legszebb termőföldje...

Az autóban dr. Ettinger, Palesztina kolonizálásának legjobb szakembere magyaráz... Az Emekről... csupa szám, csupa adat, amit mond... Istenem, olyan szép nap van, olyan szép a vetés, olyan kék az ég... mit érdekelnek bennünket a számok... Mit bánom én, hogy ott tizennyolekilométeres csőhálózatot fektetnek le... hogy a nahalali föld szanálása tizennyégy millió lejbe került... Hogy a szakemberek azt mondották: itt senki le nem telepedhet, mert megöli a malária... Hogy kissé igazuk is volt, mert ötvenkét százalékos maláriamegbetegedés volt... Amott lenn minden mocsár volt... Ott jobbra volt a „Samune“ forrás... az arab szó mérges vizet jelent... Most tizennyole métermázsza gabona terem holdankint itt... Ott azelőtt sás volt, a sásban teknősbékák, mérges kigyók és vízi állatok... Most margaréta nyílik s legfeljebb egér cincog a fűben. Három év alatt megváltozott a fauna... új állatvándorlás indult meg az Emekből...

Lassanként úgy látja az ember, hogy a statisztikai adatok szépen elterpeszkednek az Emeken... Hiszen itt nem is buza nő, hanem számok, számok, számok... Hiszen itt nem gazdasági naplót vezetett a gazda, hanem léz-cédulát... Külön magának, külön a feleségének és külön a gyermekeinek... Hiszen itt grammokban mérték a mindennapi betevő falatot, mert a főtoplálék: a kinin volt...

Lám ott erdő is van... mutatja Ettinger. Már négyéves... teszi hozzá. Istenem, hát itt évszámra mérik az erdőket... Négyszáz dunám, hatvanezer fa... Eukaliptusz... Volt idő, mikor azt hitték naiv kolonisták, hogy ha eukaliptuszfát ültetnek és kinint szednek hozzá, akkor le lehet a maláriát győzni... Ha lenne egy olyan hőmérő, amely az égig ér, akkor bizonyosan az égig szaladna fel a higanyoszlop: annyi lázba került ez a naiv kísérlet... Most már tudjuk: a forrást szépen betonba kell fogni, a szélét meg kell tisztítani minden gáztól, sástól, indától, korhadt növénytől és árkot-árokra kell huzni, csövekkel kell körülbronzosolni az egész Emeket... Lám: a szem nemcsak messze kilométerekre lát el, hanem Röntgenné lesz, és lehántja, mint valami alma héját, a föld vékony kérgét... Hisz ez a föld össze van drótozva... hisz a már buzával érett földtáblák alatt, keresztül-kasul, mint valami drót, csövek húzódnak el... S ezek adnak életet buzának és embernek egyaránt...

Mert ez az Emek, s ezért világ csodája... Mert mocsárból lett... alig pár év alatt... mert senki se hitte, hogy itt buza teremhet a sás helyett... Mert itt valóban földet hódítottak a lázmérők számai, mérnökök és chalucok...

Ott Nahalal fekszik... Talán a világon nincs falu, melynek rajzát annyira ismernek a világ minden részében. Mert ez a falu úgy született

meg, hogy legelőször volt: a rajz... Kaufmann mérnök kigondolása a „körfaluról“. Belül egy nagy kör... Ide jönnek a középületek. Azután egy másik körbe a házak... a harmadik kör az udvar... a negyedikbe az istálló... azután egy széles körömben az istálló mögött a zöldes kert s mögötte ugyancsak széles övben: a szőlők s ezek után széles szektorban a határ széléig: a termőföld. Így rajzolta meg Kaufmann mérnök a falut és azután emberek jöttek, akiknek minden igyekezetük az volt, hogy a rajzot a hatalmas földrajz táblára lemásolják... És lemásolták: nem ceruzával, hanem házzal, istállóval, kerttel, szőlővel, buzaföldekkel.

Es ahogy az ember a nazareti tetőről lenéz: megállapíthatja, hogy az „élő kép“ jól sikerült, Nahalal valóban olyan, ahogyan előre megrajzolták, elképzelték...

És itt egy kissé elgondolkozhatna az ember, ha nem lenne fontosabb problémája is. Hát így lesz Erec Jiszráélben a mocsárból termőföld és így másolnak le rajzokat, hogy falu legyen belőle. Erdemes elgondolkodni rajta, hisz ilyen sikása még sincsen Európának, mely így, négyöt év alatt lett volna azzá s ilyen faluja sincs, mely emberi kigondolással, művész és okos mérnök számításából így lenne valósággá...

De nemcsak mocsarakat lehet és kell lecsapolni így, szakemberek számításából... nemcsak falut lehet építeni már megrajzolt képről... Az életet is be lehet rendezni... Előre elképzelt, elgondolt rendszerrel. És Nahalal csodája nem az, hogy józan számításal épült, de hogy belső berendezésében, életében is valami olyan elgondolás valósul meg, melyet legfeljebb szobatudósok mertek elképzelni utópisztikus elgondolással egy új társadalomról és egy új emberről.

Itt Palesztinában másképp valósul meg minden, mint másutt... És ami a legfontosabb: szobatudósok nélkül. Mintha az állandó malária-láz minden gondolatot egy lázas képbe sűrített volna, mintha a a láz hevét egy lenőse összefogta volna, akár a nap sugarát... És a forró fókuszpontokat széthintette volna az Emekben... Nahalal, Ain-Charod, Tel-Josef, Ghive, Merchavja, mind, mind egy ilyen fókusz, melybe a lázas gondolatokat összesűrítette a chalucok láztól megviselt szíve.

Nahalal: mosav ovdim... Így nevezik azt az individuális gazdasági rendszeren felépülő települési formát, melynek próbája, bizonyága éppen Nahalal... Az Emek tulsó szögletében Ain-charod és Tel-Josef a másik telepítési formát jelenti: a teljes közösségben élő „nagy kvuca“-ét. Melyik életforma a helyesebb: talán

az idő fogja eldönteni. Talán a mezőgazdasági eredmények... De még valószínűbb, hogy sem az idő, sem pedig a mezőgazdasági rentabilitás. Mert ha kigondolt formák is ezek; úgy a „mosav ovdim“, mint a „kvuca“ életformák és így belső szükségességből, akaratból fakadtak...

A mosav ovdimot régi chalucok alakították... A legjobb vezérek. Joffe, akinek élete az új Palesztina egy darabja... Zvi ben Jehuda, Waslavsky... Ben Brak és még mások, akik már végigcsinálták a chalucélet minden küzködését... Az első chalucok közül valók és akik mégis otthagyták a kvucát, melynek kialakulásában talán a legnagyobb részük volt... De úgy váltak ki, mint ahogyan a fiu otthagya az apai házat, amikor kikerül az életbe... Nem cserbenhagyás volt ez, hanem egy új életforma kipróbálása. A kvuca közösségével szemben ők arra az álláspontra helyezkedtek, hogy a mezőgazdaságban az individuális termelés állhat csak meg. És így született meg a „mosav ovdim“, mely az individuális termelést egy új fajta emberi közösségbe fogja össze. A chalucok nagyrésze megmaradt a kvucában. Egy másik híres munkásvezér, Lefkovits megalakította Ain charodban a „nagy kvucát“, amelynek tagjai eldobnak maguktól minden individuális termelést s teljes közösségben élnek...

A „mosav ovdim“ már megkapta a maga házi karakterét: ez a „balbatis“ közösség. A gyomor problémája itt már eldöntötte a kérdést, melyiknek van igaza, ki „mosav ovdim“-ban éli le életét, vagy ki „kvucában“ harcol a földdel és a földért. A „mosav ovdim“-ban már nyugodt paraszti életet találunk, rendes táplálkozást, bizonyos enyhe megnyugvást... A „nagy kvucában“ lázas harc folyik. A gyomorral is, mely alig kapja meg a táplálékát... A földdel is, melynek megművelése nem tűri a kollektívizmust... De Palesztinában nem a gyomor állapítja meg az életformákat, sőt nem is a gazdasági rentabilitás, hanem a belső életformák felismert szükségessége... Helyes-e, vagy helytelen, gazdaságos, vagy sem, koplalást jelent-e, vagy jóllakást: ezeket a kérdéseket nem teszik fel. A kvucabeliek számára a közösség az az egyedüli forma, melyben élni akarnak.

Mindennek mélyén azonban nagy harc, lázas vetélkedés folyik. De nem egymás ellen, hanem mind a két rendszer saját körén belül vívja meg a küzdelmét azzal, hogy minél tökéletesebbé, teljesebbé akarja tenni magát. A „mosav ovdim“ zsidó parasztjai ép úgy érzik, akár a nagy kvuca chalucái, hogy ami most folyik az: kísérlet. Kísérlet nemcsak Palesztina, de az egész emberiség számára.

Székely Béla

— Az árpakivitel szabaddátétele. Bukarestből jelentik: A pénzügyminiszter ma küldte el utasítását a vámhatóságokhoz az árpakivitel szabaddátételéről.

Tavaszi felöltő

jó minőség

lej 2500

Katz & Mendel

Cluj, Piața Unirii No 10.

Lej 2300

jó minőségű

tavaszi öltöny

Kristály

kelmetestő, vegytisztító és gőzmosó-gyár Cluj

fest és tisztít

mérsékelt árak ellenében ruhaneműeket, selyem, szövet kelméket és fonalat.

Telefon

Postacsomagforgalom!

500

Kedd, 1925 június

Az új e

Cluj-Kolozsvár,

kormány a tejtermékekre vonatkozó részletek meg. Eszerint minden kavalt, kivéve azonban kánt hét lej. Tömlőtűként 30 lej. Kondan különként négy lej. Ot után 30.000 lej. Nővé Olajpogácsák 2500 lej termék, amelynek olajvonnai, vagononként közli még a fehér krékek kiviteli vámját is. festék és íróréta után cölökre feloldott állapryánkó és minden ebi különként két lej. Fasmonként öt lej. Mezei kánt egy lej. Stearin étyák kilója után 1 lej. mentve a kommissziós d

Meghalt autókatasztáldo

Fried Sándor

(Satumare-Szatmár

tudósítójától.) Hirt ad borzalmas katasztrófán ipar r. t. szatmári történt a mult szomb Mint ismeretes, az aut igazgatót vitte a vállal, a szatmár batizi o derített okból az ut maga alá tette a so akik nyomban meghalt gató pedig magas ivbe többrendbeli csonttörés is szenvedett. Fried S az esés következtében kezének a csuklója pe

A baleset után a su nyomban kórházba szá ben nagyon kérdésesne maradasa. Miután id visszanyerte az eszm kezdtek felépülésében. állapota azonban az el súlyosbodott és mint ut két bordája is eltörtö tudógyuladás is fellépe lehvíták Elfer kolozsvá is, aki szombaton este Sándort. A neves belgy találta a beteg állapo órakor a halál megválto

Fried Sándor, aki 48 évet élt. Szakkörö birt, mint szakmájának merője. Halála effektív faiparnak. Fried Sándor már hosszabb idő ber már hosszabb idő multal. Mig éveken ke élt, mintegy 6 évvel ez nalista lett és pedig a tette fel magát és mint tere fejezte be életét. ját táviratilag értesitet holttestet valószínűleg litják. (s. m.)

— Meggyilkoltak aki a kormány ellen

Geo Milev, hírneves bolgár héten hadbírósi eljárás egy évi börtönre ítélték, a hogy ez felebbezés alatt áll Tegnap Geo Milevet Szóf kolva borzalmas állapotba késszurásokkal volt boritva és arcát nagy sebhelyek vélemény meg van győző meggyilkoltatását a szoldate költő írásaiban élesen táma saját népével szemben a leg vette igénybe. Ugyanazon fogházból kiszabadult Matow

Az új exportvámok

Cluj-Kolozsvár, június 15. Megirtuk, hogy a kormány a tejtermékek exportvámját fölemelte. Az erre vonatkozó részletes rendelkezés most jelent meg. Eszerint mindenféle túró, beleértve a caskavalt, kivéve azonban a tömlőtúró (burduf) kilonként hét lej. Tömlőtúró és sajt után kilogramonként 30 lej. Kondenzált és pulverizált tej után kilonként négy lej. Olajtartalmu magvak vagonja után 30.000 lej. Növényolajok vagonja 5000 lej. Olajpogácsák 2500 lej vagononként. Bárnilyi olajtermék, amelynek olaját benzín utján kellett kivonni, vagononként 1000 lej. A hivatalos lap közli még a fehér krétaköböl szerzett ipari termékek kiviteli vámját is. Így öt lei jár száz kiló festék és irókréta után. Ugyanannyi, ha meszelési célokra feloldott állapotban jut kivitelre. Borosnyáki és minden ebből készített tárgyak után kilonként két lej. Faabroncsok után száz kilogramonként öt lej. Mezei egerbőrök után kilogramonként egy lej. Stearin és parafinból készített tárgyak kilója után 1 lej. Mindezen árak föl vannak mentve a kommissziós díjak alól.

Meghalt a szatmári autókatasztrófa harmadik áldozata is

Fried Sándor tragikus halála

(Satumare-Szatmár, június 15. Az Uj Kelet tudósítójától.) Hirt adott az Uj Kelet arról a borzalmas katasztrófáról, amely a Lomási Erdőipar r. t. szatmári üzemének automobiljával történt a múlt szombaton Szatmár közelében. Mint ismeretes, az autó, amely Fried Sándor igazgatót vitte a vállalat egyik tisztviselőjével, a szatmári batizi országuton, eddig ki nem derített okból az utszéli árokba fordult és maga alá temette a sofőrt és a hivatalnoknőt, akik nyomban meghaltak, Fried Sándor igazgató pedig magas ivben kirepült az autóból és többrendbeli csonttöréssel kívül agyrázkódást szenvedett. Fried Sándornak a jobb könyöke az esés következtében izzéporrá zuzódott, balkezének a csuklója pedig eltört.

A baleset után a súlyosan sérült igazgatót nyomban kórházba szállították és az első időben nagyon kérdésesnek látszott az életbenmaradása. Miután időközben Fried Sándor visszanyerte az eszméletét, az orvosai bizni kezdték felépülésében. A nagybeteg igazgató állapota azonban az elmúlt hét vége felé ismét súlyosbodott és mint utólag megállapítást nyert, két bordája is eltört. A zuzódások mellé tüdőgyulladás is fellépett. A súlyos beteghez lehivták Elfer kolozsvári egyetemi magántanárt is, aki szombaton este vizsgálta meg Fried Sándort. A neves belgyógyász reménytelennek találta a beteg állapotát, akit ma reggel 7 órakor a halál megváltott a szenvedéseitől.

Fried Sándor, aki Simontornyan született, 48 évet élt. Szakkörökben nagy tekintéllyel bírt, mint szakmájának egyik országoshírű ismerője. Halála effektív vesztesége az erdélyi faiparnak. Fried Sándor, a zseniális fa-szakember már hosszabb idő óta szakított a zsidó multtal. Míg éveken keresztül felekezeten kívül élt, mintegy 6 évvel ezelőtt ismét konfesszionalista lett és pedig a református egyházba vett fel magát és mint a ref. egyház presbitere fejezte be életét. Budapesten lakó családját táviratilag értesítették a gyászestéről. A holttestet valószínűleg Magyarországra szállítják. (s. m.)

Meggyilkoltak egy bolgár költőt, aki a kormány ellen írt. Szófiából jelentik:

Geo Milev, hírneves bolgár költő ellen, az elmúlt héten hadbírósi eljárást folytattak le. A költőt egy évi börtönrre ítélték, azonban az ítéletet, mint hogy ez felebezés alatt állott, nem fogadtasították. Tegnap Geo Milevet Szófia környékén meggyilkolta borzalmas állapotban találták meg. Teste kőszúrásokkal volt borítva, nyaka át volt metszve és arcát nagy sebhelyek fedték. A bolgár közvélemény meg van győződve arról, hogy Milev meggyilkoltatását a szoldateszka rendezte, mert a költő írásaiban élesen támadta a kormányt, amely saját népével szemben a legborzalmasabb eszközöket vette igénybe. Ugyanazon a napon csendőrök a kórházból kiszabadult Matov paraszttel is lelőtték.

Ratifikálták az Averescu- és a Marghiloman-párt fuzióját

A fuzionált párt támadja az egyesült ellenzéket

(Bucuresti-Bukarest, június 15. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az Averescu-párt tegnap délelőtt tíz órakor az Antracht-szálló nagytermében tartotta nagy kongresszusát, amelyen a Marghiloman-párttal való fuziót mondták ki. Tíz órakor érkezett a terembe Averescu, akit óriási ovációval fogadnak. Averescu visszapillantást vet kormányzása idejére és kijelenti, hogy még annak idején tárgyalásokat kezdett Marghilomannal és Maniuval, hogy egy nagy országos egységes pártot alakítsanak. Hogy ez az akció nem sikerült, az nem Maniu személye, hanem Maniu illojalitása miatt történt. Marghilomannal folytatott tanácskozásai teljes eredménnyel jártak. Ő kellett volna legyen az Averescukormány pénzügyminisztere; betegsége azonban megakadályozta ebben. Marghiloman végrendeletét hajtják végre, amikor a két párt fuzióját kimondják. Matache Dobrescu a konzervatív párt nevében bejelenti a fuziót.

Baltacaresu támadja az egyesült ellenzéki pártokat, melyek szerinte csakis azért szövöztek, hogy kormányra kerüljenek. Maisner volt pénzügyminiszter hosszabb beszédben rámutatott arra, hogy a politikai egyesülésnek a lelkek egyesülését kell eredményeznie, ez azonban sajnos hogy 8 év eltelté után sem következett meg be. Támadja az ellenzéket, hogy Marghiloman temetése alkalmával nem volt kellő számban képviselve.

Averescu felolvassa azt a táviratot, amelyet a kongresszus a királyhoz intéz, s amelyben fel-

hívja az uralkodó figyelmét arra, hogy ne informáltassa magát a lapokkal, melyek nem a közvélemény igazi akaratát adják vissza.

Goga felolvassa az országhoz intézett manifesztumot, amelyben a fuziót bejelentik, mely után ismét Averescu emelkedik szólásra és a következőket mondja:

Már régen keresem az alkalmat, hogy hivatásom előtt az ország politikai helyzetéről expozét mondjak. Ebben a fontos pillanatban, amikor az ország két legszámottevőbb pártja egyesül, megragadom az alkalmat és elmondom véleményem a politikai helyzetről. Azzal támadnak, hogy köztem és Averescu között megegyezés áll fenn. Szinte fölöslegesnek találom ezt megcáfolni, mert az azt jelentené, hogy a jelenlegi kormány és a jövő kormány között kompromisszum van, ami viszont magában nonszensz. A községi választásokra vonatkozólag kijelenti, hogy a miniszterelnök szavaiból azt vette ki, hogy a liberális kormánynak minczen szándékában azt kerestülvinni. Marzescu ugyan tett olyan kijelentést, mintha a kormány csak azután távozna, ha már a községi választások már megtörténtek, ez azonban valósintű csak az ő egyéni véleménye.

Hatalmas ováció közepette mondták ki azután a végleges fuziót és a további teendőkre nézve teljes felhatalmazást adtak a pártvezetésnek.

Este bankett volt, amelyen Averescu kijelentette, hogy senkit sem fűzött olyan szent barátság Marghilomanhoz, mint őt.

Beniczkyt a Mágúás Kaszinóból is kigolyózzák

(Budapest, június 15. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az Országos Kaszinóból történt kizáratása után ma már a Nemzeti Kaszinóból is ki akarják zárni Beniczkyt. A kaszinó választmánya, amely a kizáratás fölött dönteni fog, a napokban ül össze. Az indítványt Beniczky kizáratására báró Feilitsh Berthold nyújtotta be és kivüle még huszan irták alá. A „Magyar Hirlap“ jelentése szerint, Teleky Pál, Széchenyi Viktor, Khuen-Héderváry, Csáky, Keglevich, Bánffy Miklós, Szirmay, Bissinger, Károlyi Imre és György grófok, továbbá Odeskalchi herceg a kizáratás mellett, az Andrassyak, Czirákyak, Zichyek, Pallaviciniek, Eszterházyak és Apponyiak a kizáratás ellen vannak. Amennyiben kizáratják Beniczkyt, a Pallaviciniek felebbezni fognak és egyidejűleg többen kilépnek a kaszinóból. Beniczky — hir szerint — kiszabadulása után provokálni akarja azokat a mágúásokat, akik az Országos Kaszinóból kigolyózták. A mágúások azonban — beavatott körök szerint — nem hajlandók Beniczkynek elégtételt adni.

Apponyi szerint a Somogyi-Bacsó gyilkosságnak része van Magyarországi mai határainak megállapításában

Óriási vihar a magyar nemzetgyűlésen a Beniczky ügy miatt

(Budapest, június 15. Az Uj Kelet tudósítójától.) Már régen nem volt olyan tulfutott, izgalmas hangulat a parlament épületében, mint a nemzetgyűlés mai ülésének ideje alatt. Az ideges hangulatot az a körülmény is fokozta, hogy Andrassy Gyula grófnak a parlament épületében való megjelenése, politikai barátaival való tárgyalásai révén a kormány és az egységespárt a Beniczky-ügyben már a mai napra várta az eddig passzive viselkedő legitimisták megmozdulását.

A nemzetgyűlés mai ülésének befejezése után Vass József miniszterelnök-helyettes is elismerte, hogy a Beniczky Ödön vallomása után kialakult helyzetet az eddigi parlamenti tárgyalásokkal nem sikerült kiélelni és a Somogyi-Bacsó-ügyben rejlő politikai virulenször a jövő héten, Bethlen István gróf jelenlétében még intenzívebben fogja éreztetni hatását, mint eddig. Szilágyi Lajos mai felszólalása, amelynek éle határozottan Bethlen István gróf ellen irányult csak izelítőt adott a jövő hét várható hangulatából.

Propper Sándor az elnök napirendi javaslatával szemben kéri Nagy Vince napirendi javaslatának elfogadását. Azt mondják, hogy az ellenzék a Somogyi-Bacsó-ügybe politikát akar belevinni. Ezt a leghatározottabban viszszautasítom. Ez nem politika, hanem bűntény.

A nagy vád elhangzott és ennek már tizenkét napja, de még mindig nem érkezett a vádra érdemleges válasz. Beniczky vallomásának elhangzása óta tizenkétszer huszonnégy óra telt el, már pedig én úgy tudom, hogy a kaszinói szokások szerint huszonnégy óra alatt kell az ilyen ügyeket elintézni. Mi nem akarjuk a kormányzó személyét a vitába belevonni...

Zsilinszky Endre: Jókor jut eszükbe!

Propper Sándor: ... nem azért nem akarom belevonni, mintha nem lehetne az államfőt cselekedeteiért felelősségre vonni, mert hiszen a magyar alkotmány szerint az államfő cselekedeteiért a kormány felelős.

Rupert Rezső: Ferenc Józsefről el lehetett mondani, hogy esküszegő.

Propper Sándor: A vádak benn vannak a Ház naplójában, benne élnek a közvéleményben és ezek előtt a tények előtt szemet hunyni nem lehet.

Elnök figyelmezteti Proppert, hogy a beszédére engedélyezett idő letelt.

Propper kéri, hogy beszédét tovább folytathassa, a Ház többsége azonban erre nem ad engedélyt. Andrassy Gyula gróf Propper kérésére mellett adja le szavazatát.

Óriási láрма tör ki az egész teremben, a jobboldalon kórusban kiabálnak valamit Andrassy felé. Rakovszky István felugrik helyéről és öklét rázza, miközben a jobboldal felé kiált, de hangja elvész a nagy zürzavarban. A jobboldalon közben gunyosan tapsolnak Andrassy felé és gunyosan kiabálják: Eljen Andrassy Gyula!

Peyer Károly: Ezzel nincs elintézve a gyilkosság.

Andrassy Gyula hevesen gesztikulálva mond valamit, de szava elvész a nagy viharban.

Szilágyi Lajos: Mióta a Somogyi-Bacsó-gyilkosság ügye napirenden van, tizenkét napig egy közbeszólást sem tettem. De miután azt látjuk, hogy a tulsó oldalon csökönység...

A jobboldalról zajos kiabálás követi ezt a kijelentést és a láрма csak hosszú idő múlva ér véget.

Cluj
lefon
00

Az új exportvámok

Cluj-Kolozsvár, június 15. Megirtuk, hogy a kormány a tejtermékek exportvámját fölemelte. Az erre vonatkozó részletes rendelkezés most jelent meg. Eszerint mindenféle túró, beleértve a cas-kavalt, kivéve azonban a tömlőtúró (burduf) kilonként hét lej. Tömlőtúró és sajt után kilogramonként 30 lej. Kondenzált és pulverzált tej után kilonként négy lej. Olajtartalmu magvak vagonja után 30.000 lej. Növényolajok vagonja 5000 lej. Olajpogácsák 2500 lej vagononként. Bármily olajtermék, amelynek olaját benzín utján kellett kivonni, vagononként 1000 lej. A hivatalos lap közli még a fehér krétaköböl szerzett ipari termékek kiviteli vámját is. Így öt lei jár száz kiló festék és irókréta után. Ugyanannyi, ha meszelési célokra feloldott állapotban jut kivitelre. Borostyánkő és minden ebből készített tárgyak után kilonként két lej. Faabroncsok után száz kilogramonként öt lej. Mezei egérbőrök után kilogramonként egy lej. Stearin és parafinból készített gyertyák kilója után 1 lej. Mindezen áruk föl vannak mentve a kommissziós díjak alól.

Meghalt a szatmári autókatasztrófa harmadik áldozata is

Fried Sándor tragikus halála

(Satumare-Szatmár, június 15. Az Uj Kelet tudósítójától.) Hirt adott az Uj Kelet arról a borzalmas katasztrófáról, amely a Lomási Erdőipar r. t. szatmári tüzemének automobiljával történt a mult szombaton Szatmár közelében. Mint ismeretes, az autó, amely Fried Sándor igazgatót vitte a vállalat egyik tisztviselőjével, a szatmár batizi országúton, eddig ki nem derített okból az utszéli árokba fordult és maga alá temette a sofőrt és a hivatalnoknőt, akik nyomban meghaltak, Fried Sándor igazgató pedig magas ívben kirepült az autóból és többrendbeli csonttörésen kívül agyrázkodást is szenvedett. Fried Sándornak a jobb könyöke az esés következtében izzéporrá zuzódott, balkezének a csuklója pedig eltört.

A baleset után a súlyosan sérült igazgatót nyomban kórházba szállították és az első időben nagyon kérdésesnek látszott az életbenmaradása. Mintán időközben Fried Sándor visszanyerte az eszméletét, az orvosai bizni kezdtek felépülésében. A nagybeteg igazgató állapota azonban az elmúlt hét vége felé ismét súlyosbodott és mint utólag megállapítást nyert, két bordája is eltört. A zuzódások mellé tüdőgyulladás is fellépett. A súlyos beteghez lehvitták Elfer kolozsvári egyetemi magántanárt is, aki szombaton este vizsgálta meg Fried Sándort. A neves belgyógyász reménytelennek találta a beteg állapotát, akit ma reggel 7 órakor a halál megváltott a szenvedéseitől.

Fried Sándor, aki Simontornyan született, 48 évet élt. Szakkörökben nagy tekintéllyel bírt, mint szakmájának egyik országoshírú ismerője. Halála effektív vesztesége az erdélyi faiparnak. Fried Sándor, a zseniális fa-szakember már hosszabb idő óta szakított a zsidó multtal. Míg éveken keresztül felekezeten kívül élt, mintegy 6 évvel ezelőtt ismét konfesszionalista lett és pedig a református egyházba vettette fel magát és mint a ref. egyház presbitere fejezte be életét. Budapesten lakó családját táviratilag értesítették a gyászsetről. A holttestet valószínűleg Magyarországra szállítják. (s. m.)

Meggyilkoltak egy bolgár költőt, aki a kormány ellen írt. Szófiából jelentik: Geo Milev, hírneves bolgár költő ellen, az elmúlt héten hadbírósi eljárást folytattak le. A költőt egy évi börtönrre ítélték, azonban az ítéletet, mint-hogy ez felebbezés alatt állott, nem foganatosították. Tegnap Geo Milevet Szófia környékén meggyilkolva borzalmas állapotban találták meg. Teste kétségbeeséssel volt borítva, nyaka át volt metszve és arát nagy sebhelyek fedték. A bolgár közvélemény meg van győződve arról, hogy Milev meggyilkoltatását a szoldateszka rendezte, mert a költő írásaiban élesen támadta a kormányt, amely saját népével szemben a legborzalmasabb eszközöket vette igénybe. Ugyanazon a napon csendőrök a fogházból kiszabadult Matow parasztszervezőt is lelőtték.

Ratifikálták az Averescu- és a Marghiloman-párt fuzióját

A fuzionált párt támadja az egyesült ellenzéket

(Bucuresti-Bukarest, június 15. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az Averescu-párt tegnap délelőtt tíz órakor az Antracht-szálló nagytermében tartotta nagy kongresszusát, amelyen a Marghiloman-párttal való fuziót mondták ki. Tíz órakor érkezett a terembe Averescu, akit óriási ovációval fogadnak. Averescu visszapillantást vet kormányzása idejére és kijelenti, hogy még annak idején tárgyalásokat kezdett Marghilomannal és Maniuval, hogy egy nagy országos egységes pártot alakítson. Hogy ez az akció nem sikerült, az nem Maniu személye, hanem Maniu illojalitása miatt történt. Marghilomannal folytatott tanácskozásai teljes eredménnyel jártak. Ő kellett volna legyen az Averescukormány pénzügyminisztere; betegsége azonban megakadályozta ebben. Marghiloman végrendeletét hajtják végre, amikor a két párt fuzióját kimondják. Matache Dobrescu a konzervatív párt nevében bejelenti a fuziót.

Baltacaresu támadja az egyesült ellenzéki pártokat, melyek szerinte csakis azért szövetkeztek, hogy kormányra kerüljenek. Maisner volt pénzügyminiszter hosszabb beszédben rámutatott arra, hogy a politikai egyesülésnek a lelkek egyesülését kell eredményeznie, ez azonban sajnos hogy 8 év eltelte után sem következett még be. Támadja az ellenzéket, hogy Marghiloman temetése alkalmával nem volt kellő számban képviselve.

Averescu felolvassa azt a táviratot, amelyet a kongresszus a királyhoz intéz, s amelyben fel-

hívja az uralkodó figyelmét arra, hogy ne informáltassa magát a lapokkal, melyek nem a közvélemény igazi akaratát adják vissza.

Goga felolvassa az országhoz intézett manifesztumot, amelyben a fuziót bejelentik, mely után ismét Averescu emelkedik szólásra és a következőket mondja:

Már régen kereselem az alkalmat, hogy hiteim előtt az ország politikai helyzetéről expozét mondjak. Ebben a fontos pillanatban, amikor az ország két legszámottevőbb pártja egyesül, megragadom az alkalmat és elmondom véleményem a politikai helyzetről. Azzal támadnak, hogy köztem és Averescu között megegyezés áll fenn. Szinte fölöslegesnek találom ezt megcáfolni, mert az azt jelentené, hogy a jelenlegi kormány és a jövő kormány között kompromisszum van, ami viszont magában nonszensz. A községi választásokra vonatkozólag kijelenti, hogy a miniszterelnök szavaiból azt vette ki, hogy a liberális kormánynak nincsen szándékában azt keresztülvinni. Marzescu ugyan tett olyan kijelentést, mintha a kormány csak azután távozna, ha már a községi választások már megtörténtek, ez azonban valószínű csak az ő egyéni véleménye.

Hatalmas ováció közepette mondták ki azután a végleges fuziót és a további teendőkre nézve teljes felhatalmazást adtak a pártvezetésnek.

Este bankett volt, amelyen Averescu kijelentette, hogy senkit sem fűzött olyan szent barátság Marghilomához, mint őt.

Beniczkyt a Mágán Kaszinóból is kigolyózzák

(Budapest, június 15. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az Országos Kaszinóból történt kizáratása után ma már a Nemzeti Kaszinóból is ki akarják zárni Beniczkyt. A kaszinó választmánya, amely a kizáratás fölött dönteni fog, a napokban ül össze. Az indítványt Beniczky kizáratására báró Feilitsch Berthold nyújtotta be és kivüle még huszan írták alá. A „Magyar Hírlap” jelentése szerint, Teleky Pál, Széchenyi Viktor, Khuen-Héderváry, Csáky, Keglevich, Bánffy Miklós, Szirmay, Bissinger, Károlyi Imre és György grófok, továbbá Odeskalchi herceg a kizáratás mellett, az Andrássyak, Czirákyak, Zichyek, Pallaviciniek, Eszterházyak és Apponyiak a kizáratás ellen vannak. Amennyiben kizárnák Beniczkyt, a Pallaviciniek felebbezni fognak és egyidejűleg többen kilépnek a kaszinóból. Beniczky — hir szerint — kiszabadulása után provokálni akarja azokat a mágánokat, akik az Országos Kaszinóból kigolyózták. A mágánok azonban — beavatott körök szerint — nem hajlandók Beniczkynek elégtételt adni.

Apponyi szerint

a Somogyi—Bacsó gyilkosságának része van Magyarország mai határainak megállapításában

Óriási vihar a magyar nemzetgyűlésen a Beniczky ügy miatt

(Budapest, június 15. Az Uj Kelet tudósítójától.) Már régen nem volt olyan túlfűtött, izgalmos hangulat a parlament épületében, mint a nemzetgyűlés mai ülésének ideje alatt. Az ideges hangulatot az a körülmény is fokozta, hogy Andrássy Gyula grófnak a parlament épületében való megjelenése, politikai barátaival való tárgyalásai révén a kormány és az egységspárt a Beniczky-ügyben már a mai napra várta az eddig passzive viselkedő legitimisták megmozdulását.

A nemzetgyűlés mai ülésének befejezése után Vass József miniszterelnök-helyettes is elismerte, hogy a Beniczky Ödön vallomása után kialakult helyzetet az eddigi parlamenti tárgyalásokkal nem sikerült kieleitni és a Somogyi—Bacsó-ügyben rejlő politikai virulenserő a jövő héten, Bethlen István gróf jelenlétében még intenzívebben fogja éreztetni hatását, mint eddig. Szilágyi Lajos mai felszólalása, amelynek éle határozottan Bethlen István gróf ellen irányult csak izelítőt adott a jövő hét várható hangulatából.

Propper Sándor az elnök napirendi javaslatával szemben kéri Nagy Vince napirendi javaslatának elfogadását. Azt mondják, hogy az ellenzék a Somogyi—Bacsó-ügybe politikát akar belevinni. Ezt a leghatározottabban visszautasítom. Ez nem politika, hanem bűnügy.

A nagy vád elhangzott és ennek már tizenkét napja, de még mindig nem érkezett a vádra érdemleges válasz. Beniczky vallomásának elhangzása óta tizenkétszer huszonnégy óra telt el, már pedig én úgy tudom, hogy a kaszinói szokások szerint huszonnégy óra alatt kell az ilyen ügyeket elintézni. Mi nem akarjuk a kormányzó személyét a vitába belevonni...

Zsilinszky Endre: Jókor jut eszükbe!

Propper Sándor: ... nem azért nem akarom belevonni, mintha nem lehetne az államfőt cselekedeteiért felelősségre vonni, mert hiszen a magyar alkotmány szerint az államfő cselekedeteiért a kormány felelős.

Rupert Rezső: Ferenc Józsefről el lehetett mondani, hogy esküszegő.

Propper Sándor: A vádak benn vannak a Ház naplójában, benne élnek a közvéleményben és ezek előtt a tények előtt szemet hunyni nem lehet.

Elnök figyelmezteti Proppert, hogy a beszédére engedélyezett idő letelt.

Propper kéri, hogy beszédét tovább folytathassa, a Ház többsége azonban erre nem ad engedélyt. Andrássy Gyula gróf Propper kérésére mellett adja le szavazatát.

Óriási láрма tör ki az egész teremben, a jobboldalon kórusban kiabálnak valamit Andrássy felé. Rakovszky István felugrik helyéről és öklét rázza, miközben a jobboldal felé kiált, de hangja elvész a nagy zűrzavarban. A jobboldalon közben gunyosan tapsolnak Andrássy felé és gunyosan kiabálják: Eljen Andrássy Gyula!

Peyer Károly: Ezzel nincs elintézve a gyilkosság.

Andrássy Gyula hevesen gesztikulálva mond valamit, de szava elvész a nagy viharban.

Szilágyi Lajos: Mióta a Somogyi—Bacsó-gyilkosság ügye napirenden van, tizenkét napig egy közbeszólást sem tettem. De miután azt látjuk, hogy a tulsó oldalon csökönység...

A jobboldalról zajos kiabálás követi ezt a kijelentést és a láрма csak hosszú idő múlva ér véget.

ékely Béla

étele. Bukarest ma küldte az árpakivitel

luj
lefon
00

Szilágyi Lajos: Az ügy folyton veszélyesebb irányba terelődik. En nem tudok belehelyezkedni abba az álláspontba, hogy ez az ügy kizárólag a szociáldemokraták ügye. Különösen azóta nem, mióta Apponyi Albert gróftól tudom, hogy ez a gyilkosság olyan időben történt, amikor ő a legfontosabb békefegyveres tárgyalásokat folytatta. Ez a gyilkosság befolyással volt Magyarország mai határainak megállapításánál. (Zajos ellentmondások a jobboldalon.)

Szilágyi Lajos: Apponyi Albert gróf kijelentette, hogy ez a gyilkosság végzetes hatással volt az ő tárgyalásaira.

Hedry Lőrinc: Ez a történelem meghamisítása!

Szilágyi Lajos: Apponyi Albert gróf sohasem lesz kapható arra, hogy meghamisítsa a történelmet. Hiányzik a miniszterelnök cáfoló nyilatkozata is és ez gyanus előttem. Jogom van feltételezni, hogy sötét kéz igazgatott a háttérben és ez csak az lehetett, aki minden eszükkel Magyarország kormányzó székébe akar ülni.

Erre óriási vihar tör ki, amire az elnök szünetet rendel el.

Megérkezett a Spitzbergákra az első mentőexpedíció

Utban Amundsen után

(Oslo, június 15. Az Uj Kelet tudósítójától.) Ma távirat érkezett Archangelskból, amely szerint az Amundsen után kiküldött első mentőexpedíció szombaton délután megérkezett a Spitzbergákhoz és az Advent-öbölben kikötött. A mentőhajó két repülőgépet hozott a fedélzetén, amelyekkel vasárnap már próbarepüléseket végeztek, délután pedig az egyik gép már el is indult a Dán-szigetek felé. Amundsenről egyelőre még mindig nincs hír. Családtagjai aggódnak sorsáért, mert kizártnak tartják, hogy amennyiben Amundsen bármelyik irányban is gyalog megkísérelte a visszatérést, ne lett volna módjában valami értesítést küldeni. A fővárosban mindenki izgatottan várja a mentőrepülőgépek visszaérkezését.

A francia államvasutak igazgatóját meggyilkolták egy vonaton

Vakmerő rablőgyilkosság Páris és Versailles között

(Páris, június 15. Az Uj Kelet tudósítójától.) Páratlanul izgalmas és titokzatos körülmények között elkövetett gyilkosság foglalkoztatja két napja a párisi rendőrséget. A gyilkosság áldozata Albert Durnius de Carnonville, az államvasutak nyugalmazott igazgatója, akit Páris és Versailles között a vonaton meggyilkoltak és kiraboltak.

A dusszagad öregur hétfőn délután indult el Versaillesból a párisi vonattal. A párisi St.-Lazare pályaudvaron este a vasuti személyzet az utasok távozása után takarítani kezdte a fülkéket. Az egyik takarító az utolsó elsőosztályú szakaszt zárva találta és mivel azt hitte, hogy egy utas elaludt, zörgetni kezdett a teljesen befűggyönyözött fülke ajtaján. Mivel választ nem kapott, segítséget hívott és feltörték a fülke ajtaját. Borzalmas látvány tárult elő.

A szakasz padlóján, a két ülés között, hátán elterülve egy férfi feküdt. Arca és ingmelle feketedő vérről volt borítva és mellette a szakasz padlóján az ülés alá nyúlt el egy másik feketedő vértöcsa, amelyben sárgásfehéren agyvelőrések száradtak. A pályaudvar orvosa megállapította, hogy szétromcsolt koponyája és egyéb borzalmas sebei el-

Hét embert megsebesített egy megvadult ló. Budapestről jelentik: Megrendítő szerezéltenség történt vasárnap délelőtt a Ferenc József-híd és a Ráday-utca között. Egy konfliktus megvadult és a járókelők közül hét embert, köztük öt asszonyt és egy leányt súlyosan megsebesített. Az egyik asszony koponyatorést szenvedett. A megvadult lovat csak hosszas erőfeszítés után sikerült megfékezni. A sebesülteket beállították a Rókus-kórházba.

Nagy szélvihar az országban. Bukarestből jelentik: A Baragan-pusztán óriási szélvihar pusztított. A vasuti töltések megrongálódtak, mely miatt a közlekedésben zavar állott be. A telefon- és táviró-összeköttetés is megszakadt egyes vidékekkel.

A Ceire Mizrachí százeritíkes Szi-jen ünnepélye a Lloyd éttermében. Nagyváradról jelentik: Néhány nappal ezelőtt egy százeritíkes bankett keretében ünnepelte a nagyváradi Ceire Mizrachí a „Brachot“ traktátus befejezését. Ugyanis, a Ceire Mizrachí tagjai a lelkes palesztinai munkájuk mellett talmudtanítással is foglalkoznak. Pohárköszöntőt mondott Berkovics Bernáth, aki nagy talmudtudással mutatott rá a Ceire Mizrachí nagy hivatására, beszédet tartott még az ősz Koos Zsigmond, Mittelman Jakab, Friedman Gyula, Altman Sámuel, Roth Efraim, Guttman Illés és Binder Ignác. A bankett a késői órákban emelkedett hangulatban a „Hatikva“ hangjai mellett oszlott szíjjel. (b. zs.)

Divatrevü az expresszvonaton. Londonból jelentik: Egy nagy párisi és londoni cég abból a célból egyesült, hogy a francia és angol gyorsvonatokon divatrevüket léptessenek életbe. Ezt a szándékukat az egyik vonaton már meg is valósították. A London-Leeds és Harrogate vonalon

nére még él, úgyhogy a szörnyű tettet nemrégiben követhették el. A sebesültet azonnal kórházba akarták szállítani, de utközben, anélkül, hogy eszméletét visszanyerte volna, meghalt.

A nyomozás megállapította, hogy az áldozat Carnonville vasutigazgató, akit a gyilkosok teljesen kifosztottak.

A szerencsétlen ember egy villavasárlás céljából indult el hazuról és nagyobb pénzüsszeget vitt magával s úgy ezt, mint a nagyértékű aranyóráját és briliáns ékszereit elrabolták.

A nyomozásnak a legnagyobb nehézségekkel kell megküdenie, mert a vonaton senki sem hallotta a lövés zaját és nem lehet azt sem pontosan megállapítani, hogy a gyilkosság az ut melyik szakaszán történt. A tanuk egy szürkeruhás fiatalemberre valának, aki állítólag feltűnően követte a meggyilkolt igazgató nyomát és aki valamelyik Párisi megelőző állomáson az igazgató szakaszából szállott ki. A nyomozás minden irányban folyik és a rendőrség reméli, hogy néhány napon belül kézrekeríti a titokzatos szürkeruhás fiatalembert, akitől bővebb felvilágosítást remélnek.

közlekedő gyorsvonaton az étkezőkocsi mellett egy külön, erre a célra berendezett Pullman-kocsiban rendezték be a legújabb francia és angol női divatkiállításokat. Amikor a vonat kifutott a londoni állomásról, egy fiatalember végigjárta a kupékát és az utasokat felszólította a kiállítás díjtalan látogatására. A kocsi belseje egy szinpadhoz hasonlóan volt feldiszitve. Egy kis tribün, amelyet függöny zárt el, állott a kocsi közepén. Hirtelen megnyílt a függöny és próbamamzellek egymás után léptek föl a legszebb és legújabb divatu ruhákban.

Kongresszuslátogatók figyelmébe. Az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség központi irodája felhívja mindazokat, akik az augusztus 18-án Wienben kezdődő kongresszuson szándékoznak résztvenni, hogy jegyigényeiket legkésőbb f. hó 20-ikáig a Szövetség központi irodájánál jelentsék be, mert későbbi igénylések nem vehetők figyelembe. Jegyek csak a kongresszus egész tartamára válthatók az alábbi áron: Pályulés 245 shilling, erkély 1-3 sor 210 sh., földszint 15-19 sor (közvetlenül delegátusok mögött) 210 sh., erkély 4-7 sor 175 sh., földszint 20-24 sor 175 sh., földszint 25-27 sor 140 sh., karzat 1-3 sor 140, földszint 28-30 sor 70 sh., karzat 4-8 sor 70 sh., karzat 9-15 sor 35 sh., állóhely 14 shilling.

Megjelentek Ben Ami új utleirásai. A bécsi Fischer-Verlag kiadásában a napokban hagyta el a sajtót Ben Ami „Európától—Ázsiáig“ című izgalmasan érdekes illusztrált utleirókötete, amely eddig sehol nyilvánosságra nem hozott írásokat tartalmaz. Ben Ami új könyvéből egyelőre csak amatőrpéldányok érkeztek Erdélybe, amelyek a szerző aláírásával ellátva, 125 lejért rendelhetők meg az Uj Kelet könyvosztályánál.

IRÓK ÉS IRÁSOK

A varázshegy

Thomas Mann regénye

Már csakugyan varázshegynek indult a „Zauberberg“ — Thomas Mann rég várt és már rég megjelent nagy regénye. Itt-ott újságfolytatásokban lehetett olvasni, már talán tíz éve és mindig és újra: Th. Mann nyilatkozatai, lapok hírei: hogy most dolgozza át, most fejezte be, aztán holnap megint, hogy újra átgyurja... és így már évek óta. Aztán a „Neue Rundschau“ kezdett részleteket hozni, végre megjelentek a kiadó: S. Fischer hírei és hozzávetőleg jeleztek a magas árt. De ez is elhúzódtott vagy egy félévig. Végre megjelent a regény és mire ezek a sorok megjelennek, már magyarul is olvashatni a német próza eme nagyszabású ujdonságát.

Hogy lényegében micsoda a „Varázshegy“: azt a legvilágosabban E. A. Csreeven kritikájának bevezető sorai mutatják („Die Literatur“ 27. 5.): „Jelenet egy berlini könyvkereskedésben: egy hölgy, aki nemrég vette meg Th. Mann új könyvét, szal a kéréssel hozta vissza a Zauberberget: cseréljék ki a Gróf Monte Christo-val, amelyik körülbelül egyforma terjedelmű, de a történet és mesélés érdekességét tekintve messze fölülte áll a Zauberberg-nél. Amire a könyvkereskedőnek csak az a megjegyzése volt, hogy sohasé a mese és fantázia teszik az igazí költőt, de mindig a lelki megélés, Thomas Mann szavával élve a „Beseelung“. „Beseelung“: egyszerű szó, ez is mutatja, hogy az illető könyvkereskedő alaposan ismeri Th. Mann-ját, mert valahogy egészen így olvasni ezt a lelki dolgot Th. Mann utolsó esszé-könyvében, a „Rede u. Antwort“-ban. De hiába beszélt szegény könyvkereskedő, a hölgy hű maradt Monte Christo-jához. Tény: Th. Mann egy könyvében sincs oly nagy szerepe a lelki megélésnek, mint a Zauberbergben.

És így a tény, hogy maga az egész regény: jó alkalom és hálás alkalom irodalmi elvek mérlegelésére, bő és hosszú tanulmányok megírására. Tény, soha könyvvel még ilyen részletesen, hosszulegzetűen nem foglalkoztak. Persze: ezek a hosszú tanulmányok csak azoknak szólnak, akiknek a Zauberberg és maga Th. Mann élmény és probléma. Ezeknek való a regény gyökeréig tapogatózó és sok mindent találó és mutató Conrad Wandrey hosszú tanulmánya, a „Neuer Merkur“-ban.

A sok cikkből kiragadjuk a kortárs Arthur Eloesser szavait: (Neue Rundschau) „Th. Mann ifjú korában elmesélte a Buddenbrodes históriát és egyszer szétbontotta (vagy talán még inkább összeolvastotta) magát mint Kröger Tonio, ki szíve szerint polgár, de fejével — költő volt... Most a Zauberberg-ben már nem egy család pusztulását meséli, de egy ember genezisést... Th. Mann-ban már nem a polgár és a művész ütközik, de az élet és érés teljén a művészetetől böles akar lenni... A főhős Hans Castorp, egy jelentéktelen fiatalember és nagy erős nevelő és lépező regényeinek hősei mind ilyen külsőleg jelentéktelen alakok... Ez a regény 1200 oldalával a magas iskola, mely ismét olvasásra nevel minket.“

A végszó: „A jó európai: egészséges európai: Nietzsche a Demokráciával kezdődik, mint erős és áthidalás. Esti alkalomban kezdődik, mint erős és férfias kiállítás, ébreztés: — élet!“

Élet! Egy könyv, mely életet ad, a halál birodalmában született életet. Próbáljuk mi is fel-lapozni és pihenve vándorolni, angyi halál után, angyi reménytelenség után — játszva, demedve fel-le a Varázshegyen.

Fejfájás ellen

migrén és neuralgiás fájdalmak ellen csak a

Neuralgine Jurist

használandó. Ügyeljünk az eredeti csomagolásra. Kapható az összes gyógyszerárterekben és drogueriahban. 1844

Kereskedők figyelmébe!

Tartós munkás- és gépész-ruhák, valamint női és férfi fehérneműket, saját gyártmányomat, jutányos áron ajánl

Hoffmann Ferencz

TOPLITA-ROMANA

Kisérlejen meg egy próba minta-csomagot!

Az Uj Kelet az egyetemes napilapja
Szerkesztő: Gizkai
Felelős szerkesztő Dr. Előfizetési árak: Egy 240 lei, félévre
Az Uj Kelet cikkeinek megjelenésével

A m

568
192

Morris Rosenfe

Sápadt legén
Erő nincs b
De napról-n
És varr és

És napra na
Váltják egy
Ó görbe hát
Csak ül és

Verejték ma
Arcán halál
Nem testi e
Csak hajtó

Szeméből kö
Felissza a s
Könyvtől neh
A finom ölt

Ki tud jöve
Van-e még
A gépet me
A sápadt bu

En nem tud
Ha később,
Elpusztul ez
És varr és

— „A Föld“ c
lapjának legutóbbi sz
muel-kép alá tévedés
volt kormányzóról
Bikur Cholim-kórház

— Zsidó nő a
ján. Bernből jelen
a napokban magát
Getzowa asszonyt.
kísérleti pathológiai

— A Lőmáan
székhelyét. A Cz
Szövetkezeti Társas
ezuton értesíti t.
Str. Radu 9. alól a
Maria 18. sz. (Dr.
helyezi át. Kérjük
nemü megkérését
duljanak. Cim: Cz
Maria 18. (Dr. S
Együttal értesítjük
nemü befizetéseiket
Marmorosch, Blank
vezetett „Lőmáan
eszközlejk.

— A német-r
Bukarestből jelent
tus ügyében illeté
a román kormány
ságot, hogy hajlan
azonban annak ki
nerala-bankjegyek
vábbi tárgyalások

— Hindenbus
Hindenburg elnök
tatott a porosz álla
arra kért, hogy hi
réljék ki. Az elnök
szitette fel a lakást
hősökkel, főleg kato
kását feldiszitteini.

SOK

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemcske erdelyi és bányászati zsidóság napilapja
Szerkesztők: Giszkalay János és dr. Marlon Ernő
Felelős szerkesztő Dr. Marlon Ernő
Előfizetési árak: Egy hónapra 85 lei, negyedévre 240 lei, félévre 460 lei, egész évre 850 lei.
Az Uj Kelet cikkeinek utánnyomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

A mai naptár

Morris Rosenfeld: A varrógép előtt

Sápadt legény, néztek őt,
Erő nincs benne már,
De napról-napra itten ül
És varr és meg nem áll.

És napra nap és évre év,
Váltak egymás sorát
O görbe háttal, sápadón
Csak ül és varr tovább.

Verejték marja homlokát,
Arcán halál honol,
Nem testi erő alkot itt
Csak hajtó nagy nyomor.

Szeméből könnye perg alá,
Felissza a szövet,
Könyvtől nehéz, amit csinál,
A finom öltözet.

Ki tud jövődöt mondani,
Van-e még itt remény,
A gépet meddig hajta még
A sápadt bus legény?

Én nem tudom, csak azt tudom,
Ha később, ha korább
Elpusztul ez, — helyébe más jön
És varr és varr tovább.

Ford.: g. j.

— „A Föld“ címlapja. Az Uj Kelet hetilapjának legutóbbi számában közölt Herbert Samuel-kép alá tévedésből helytelen szöveg került. A volt kormányzóról és feleségéről ez a felvétel a Bikur Cholim-kórház felavatási ünnepélyén készült.

— Zsidó nő a berni egyetem katedráján. Bernből jelentik: Az itteni egyetem tanácsa a napokban magántanúrrá kvalifikálta dr. Sophie Getzowa asszonyt. A zsidó származású tanárnő kísérleti pathológiai anatómiát ad elő.

— A Lómáan Akkó Aradra teszi át székhelyét. A Czur-Salom Korlátolt Felelősségű Szövetkezeti Társaság, Haifa erdélyrészi irodája ezúton értesíti t. ügyfeleit, hogy irodáját, Cluj Str. Radu 9. alól a maínapon Arad, Boulv. Regina Maria 18. sz. (Dr. Singer Jenő ügyvédi irodája) helyezi át. Kérjük t. ügyfeleinket, hogy mindennemű megkeresésükkel aradi irodánk címére forduljanak. Cím: Czur-Salom, Arad Boulv. Regina Maria 18. (Dr. Singer Jenő ügyvédi irodája). Együttal értesítjük t. ügyfeleinket, hogy mindennemű befizetéseiket és átutalásaikat továbbra is a Marmorosch, Blank & Comp. bankház cluj-i fiókjánál vezetett „Lómáan Akkó“ című folyószámlánkra eszközöljék.

— A német-román konfliktus új fázisa. Bukarestből jelentik: A német-román konfliktus ügyében illetékes helyről azt közlik, hogy a román kormány értesítette a jóvátételi bizottságot, hogy hajlandó elfogadni a döntőbírótságot, azonban annak kikötésével, hogy a Banca Generala-bankjegyek ügye nem képezheti a további tárgyalások vitatárgyát.

— Hindenburg lakása. Berlinből jelentik: Hindenburg elnök a napokban tárgyalásokat folytatott a porosz állami muzeum igazgatójával, akit arra kért, hogy hivatali lakásában a képeket cseréljék ki. Az elnök hivatali elődje tájképekkel díszítette fel a lakást, de Hindenburg inkább nemzeti hősökkel, főleg katonai jellegű képekkel akarja lakását feldíszíttetni.

— Ujra működik a Vörösmarty-Akadémia. Budapestről jelentik: A Vörösmarty-Akadémia, amely még az októberi forradalom idején, Ady Endre elnökletével alakult meg, de amelyet a későbbi politikai események megakadályoztak tevékenységében, újra működik. Az Akadémia új alakuló ülést tartott, amelyen Babits Mihály elnökölt. Jelenvoltak: Schöpflin Aladár, Kosztolányi Dezső, Móricz Zsigmond, Molnár Ferenc, Krudy Gyula, Szomory Dezső, akik már kezdettől fogva tagjai az Akadémiának. Babits kijelentette megnyitóbeszédében, hogy az Akadémia európai szellemre fog törekedni. A „Nyugat“ folyóirat szerkesztősége felkérte az Akadémiát, hogy az általa kitűzött tízmilliós pályadíjra beérkező elbírálásokat és kritikai tanulmányokat bírálja el. Ez lesz a Vörösmarty-Akadémia első hivatalos ténykedése.

— Az osztrák és magyar valuták vasuti érték megállapítása. Bukarestből jelentik: A CFR. vezérigazgatósága július elsejétől a vasuti szállításhoz az osztrák schilling árfolyamát 32 leiben, a magyar koronaért pedig 32 baniban állapította meg.

— Törölték a vasuti éttermek ár-emelését. Bukarestből jelentik: A vasuti éttermek részére legutóbb tudvalevőleg huszonkétszázalékos emelést engedélyeztek. Minthogy beigazolást nyert, hogy ez az ár-emelkedés túlmagas, a huszonkétszázalékos emelkedést törölték.

— Megkezdődtek a tárgyalások a francia hitelezőkkel. Bukarestből jelentik: Párisból érkezett jelentés szerint Mircea Árapu a romániai adószedek Parisba küldött meghatalmazottja a francia hitelezőkkel ma megkezdte a tárgyalásokat a magánadósságok rendezésére.

— Eljegyzés. Winkler Szeleánét Margitta eljegyzése Siehermann Jabas bámflyhunyódi terményes üzletkereskedő. (Mindem külön értesítés helyett.)

Lea Pilonovski és M. J. ben Efraim, (Goldman Iva-i) Tel Aviv jegyesek (Mindem külön értesítés helyett.)

— A beszarábiai lakosság élelmiszer szorul. Bukarestből jelentik: A beszarábiai lakosság élelmiszer segítségére kiküldött miniszteri bizottság a beszarábiai prefektusok bevonásával tegnap a belügyminisztériumban értekezletet tartott. Elhatározták, hogy a kiutalt 100 millió lejes kölcsönből a szövetkezetek útján gabonához juttatják a lakosságot. A városi lakosság részére búzát, a falvak részére pedig kukoricát fognak kiosztani.

— Monarchista beszámoló az egyik magyarországi választókerületben. Budapestről jelentik: Graf Sigrey Antal nemzetgyűlési képviselő, aki tudvalevőleg a monarchista mozgalom egyik legfőbb embere, június 21-én beszámolót tart körmendi kerületében. A beszámolóban részt vesz Apponyi Albert és Andrássy Gyula is, akik fontos bejelentéseket fognak tenni.

— Egy „leépített“ igazgató, gyáros és kereskedő naplója. Ezen cím alatt van összefoglalva és állandó rovatként feldolgozva az egész erdélyi és bányászati közgazdasági élet minden fázisa és riportszerű eseménye a „Pénzvilág“ közgazdasági folyóiratnak minden hó elsején megjelenő számában. Az érdekesítő és változatos tartalmu, de mindig izléses stílusban megírt folytatásos cikksorozat, mint egy élő színjáték jelenik meg az olvasó előtt. Szerkesztőség és kiadóhivatal: „Pénzvilág“ Oradea-Mare Strada Jókai 17. Telefon 9. Mutatványszám díjtalanul.

— Hőhullám Franciaországban. Párisból jelentik: Franciaországban egy erős hőhullám vonul végig. A hőmérő árnyékban is több mint 30 fok Celsiusot mutatott. Számos napszúrás és haláleset jelentettek a rendőrségnek, több helyen nagyobb tűz pusztított.

— Beleesett a forró lugba. A kolozs megyei Magyarfodorháza községben Horváth József ottani gazdálkodó Jakab nevű két éves kislánya egy őrizetlen pillanatban beleesett a mosáshoz előkészített forró lugba. A kisfiat súlyos sérülésekkel szállították be a kolozsvári klinikára, ahol ma dél előtt meghalt. A kolozsvári ügyészség a szülők ellen gondatlanság miatt megindította az eljárást.

— A CFR. felelősséget vállal a beraktározott gabonáért. Bukarestből jelentik: A CFR. központi szállítási bizottsága ma értekezletet tartott a közlebről történő gabonaszállításokkal kapcsolatosan. Elhatározták, hogy az állomások gabonarakáit teljesen rendbehozzák és hogy a vasut szállításra csak annyi gabonát vehet fel, amennyi a rakárakba befér. A felvett szállítmányokért a vasut felelősséget vállal.

— Egy viághírű favállalat fizetőképessége. Stockholmól jelentik: A legnagyobb svéd ipari vállalkozások egyike, a világhírű Iderfors Munksund társulat, amely több faipari vállalkozást egyesít, fizetőképételenéget jelentett be. A passzívák 48 millió svéd koronára (körülbelül 3 milliárd 24 millió lejre) rugnak. A vállalat főerdekeltsége a svéd nemzeti bank, amelynek követelése egyedül 46 millió svéd korona.

* Aki tud valamit egy tízenkilencéves epileptikus fiúról, aki június 4-én Kolozsvárról Kómálalja-utca 17. számú lakásáról eltűnt és aki sötétszürke stráfós zeigöltönyt, világosbarna egyszcipőt, sötétkék sapkát viselt és zuzódásos arca és keze volt, továbbá a fején két helyen hiányzott a haj — szíveskedjék jelentést tenni nevelő szüleinek Wohl Nátháannak Galócás (Csikmegeye) vagy pedig az ortodox zsidó hitközséghez (str. Filipescu: Clujra).

* Létérdeke minden hitelezőnek, hogy mielőtt kihitelezést eszközölne, egy pontos információ birtokában legyen. A Gyáripar Hiteledősítő Románia és az utódállamok legnagyobb információs irodája gyors, precíz, megbízható és lelkiismeretes tudósítást nyújt a világ bármelyik államából. Okvetlen kérjen egy próba-tudósítást. Gyáripar Hiteledősítő Temesvár, Postafiók 34.

— Merénylet egy újságkiadó ellen. Párisból jelentik: Ma reggel Rene de Baulin, a „Gazette de l'Ouest“ című királypárti lap kiadója ellen ismeretlen tettes egy revolverlövést adott le. A lapkiadó sértetlen maradt. A tettesnek sikerült elmenekülnie. Azt hiszik, hogy politikai merényletről van szó.

— Agyonlöttek egy csempészt. Szombathelyről jelentik: Kőszeg határában a vámőrök megállásra szólítottak fel három cukorcsempészt. Mint-hogy a csempészek a felszólításnak nem tettek eleget, sőt menekülni igyekeztek, a vámőrök utánuk löttek. A csempészek közül kettő elmenekült, a harmadik holtan esett össze. Személyazonosságát megállapítani nem sikerült. Találtak nála négy csomag cukrot és fél kiló zsírt. A hatóság megállapította, hogy a vámőrök jogosan használták fegyverüket.

* Értesitem t. vevőimet, hogy שרשי mészárszé-
ben, val-mint számlakönyvtáromat Széchenyi tér
30. szám (Nagyszamos-u. s. 30) alá helyeztem át.
Kérem további szíves pátfog-sukat, tisztelettel
Winkler Mór, Cluj. Telefon 12—90.

* Biztosítsuk életünket és vagyónkat a Franco-Romana Alt. Biztosító Rt.-nál. Képviselet az ország minden helységében.

* Mielőtt hitelezne, vagy bármely hitelüzletet kötne, okvetlen kérjen egy pontos hiteltudósítást az utódállamok legelső hiteltudósító irodájától, a Gyáripartól Temesvár Postafiók 34. A „Gyáripar“ Hiteledősítő információ, megbízható, lelkiismeretesek és olcsók. Tudósítások a világ bármelyik államából.

* Epekőben, gyomorban szenvedők kísérjék meg ezévben a drága Karlsbad helyett az olcsó Mária-völgyet. Felvilágosítás, prospektus: Dr. Kohn-gyógyászterár, Cluj, Piata Unirii.

Nagu

harisnyavásár

melyen leszállított árakból

Kötött harisnya minden színben	lei	25
Flohr-harisnya minden színben	lei	53
Muszlín harisnya divat-színben	lei	69
Cérna-muszlín minden színben	lei	98
Selyemfátyol harisnyák minden színben	lei	125

BLATT

FÖTÉR 13

Divatruktúrákban és kötöttárakban óriási választék!
A legjobb harisnyák csak BLATT-kál kaphatók!

adult a „Zau-
és már rég
folytatásokban
és mindig és
hírei: hogy
után holnap
gy már évek
zdiát részlete-
: S. Fischer
e árt. De ez
e megjelent a
ztek, mar ma-
eme nagysza-

„Varánshagy“:
en kritikájának
atur* 27. 5.):
en: egy helyg,
könyvet, szal
get: cseréljék
körülbelül egy-
sülés érdekessé-
lanberberg-nek.
z a megjegy-
tázia tesók az
egülés Thomas
„Beseelung“:
az illető könyv-
ját, mert vala-
ki dolgot Th.
de u. Antwort-
gykereskedő, a
z. Tény: Th.
y szerepe a lelki

az egész regény:
di elvek merlege-
gírására. Tény,
en, hosszuleleg-
ezek a hosszú
ak, akiknek a
mény és prob-
réig tapogatózó
onrad Wandrey
ur-ban.

Kortárs Arthur
u) „Th. Mann
odes históriát és
ég inkább össze-
Tonio, ki szíve
volt... Most a
léd pusztulását
Th. Mann-ban
közik, de az élet
é akar lenni...
ntéktelen fiatal-
épző regényeink
stelen alakok...
agas iskola, mely

észséges európai:
! Ez a mű —
is, mint erős és

ad, a halál bi-
áljuk mi is fel-
nyai halál után,
tszava, dermedve
Pg.

ra:giás fájdalom
csak a

ine jurist
gveljünk az ere-
ásra. Kapható az
gyisztárakban és
1944

elmébe!
pész-ruhák,
hőnemüket,
yos áron ajánl
erencz
ANA
minta-csomagot!

KÖZGAZDASÁG

A Stinnes-koncern összeomlása az egész német vasipart veszélyezteteti

A bankok nem akarják Stinneséket talpraállítani

(Berlin, június 15. Az Uj Kelet tudósítójától.)
A Stinnes-vállalkozások összeomlása mind szélesebb érdeklési körökre terjed ki. Most már óráról-órára nyilvánvalóbbá válik, hogy az egész Stinnes-alkulat milyen gyöngye lábakon állott. Mindenki meg van róla győződve, hogy a százmillió aranymárkányi szanalási összeg, amit a bankok a Stinnes vállalkozások rendezésére előirányoztak, kevésnek fog bizonyulni. A berlini bankok különben is nagyobb összeget a Stinnes-vagyon megmentésére nem igen hajlandók áldozni, inkább maguk között szeretnék felosztani a vagyon jórészét. Az az álláspontjuk ugyanis, hogy Stinnes közvetve, vagy közvetlenül töltik kaptak azokat a márkakölcsönöket, amelyeket később a márka inflációja alkalmával nevéseges értékben fizetett vissza.

Azt hangoztatják, hogy a berlini bankok megkároztatásával jutott Stinnes kezébe a horribilis vagyon és most alapjában nem történik egyéb, minthogy minden bank visszaszerzi kihelyezett márkakölcsönét. Hallani sem akarnak arról, hogy újabb áldozatokat hozzanak és a piacról pénzt vonjanak el csak is azért, hogy a Stinnes-féle vállalatok ismét mobilok legyenek. Egyáltalán nem tartják a német közgazdaság szempontjából a Stinnes-tröszt fennmaradását közérdeknek. Azt hiszik, hogy az egyes iparvállalatok széjjelosztva, gondosabb vezetés mellett, intenzívebben fognak tudni termelni.

A berlini tőzsdén azonban nem úgy gon-

dolkoznak, mint bankkörökben és az érték-tőzsdén az összeomlás láttára nagy izgalom uralkodik. Attól tartanak, hogy legközelebb óriási mennyiségű Stinnes-részvények kerülnek piacra, alaposan elértéktelenedett árfolyammal. Hogy egyelőre a berlini tőzsdén még nem tört ki teljes erejével a debacle ez azért van, mert a kontremin tartózkodón viselkedik, hogy a következő napokban annál erősebben forszírozza a Stinnes-koncernhez tartozó vállalatok papírjait.

A Stinnes család eddigi pozíciójának megtartásáról szó sem lehet. Most derült ki, hogy olyan hitelpolitikát folytattak, amely semmiképpen sem vezethetett volna másra, mint az összeomlásra.

Fölötte szomorú kísérőjelensége a Stinnes-koncern összeomlásának, hogy nem áll egyedül, hanem már-már ingadozni kezd a német nehézipar is. Az az ipar, amelynek nehéz pénzei voltak zsidóellenes propagandára, minden valószínűség szerint igénybe fogja venni, ha ugyan igénybe veheti, a külföldi zsidó tőkét, hogy idejékorán talpra állhasson. A rajnai vasipar válságba került és Tyssen az utolsó napokban háromezer munkást volt kénytelen különböző vállalkozásaiból elbocsátani. A munkáselbocsátások pedig egyre-másra érik egymást. Szó van a Krupp féle művek, a Wolff-koncern, a sarlógyárak kartelljének megrendüléséről.

tett, amennyiben a jugoszláv kereskedelmi és ipari minisztérium a napokban jóváhagyta a zombori mezőgazdasági tőzsde alapítását. A Bács-Bodrog-vármegyei Mezőgazdasági Egyesület, valamint a Zombori Kereskedők és Iparosok Egyesülete mint alapítók most felhívással fordultak az érdekeltekhez, amelyben bejelentik a tőzsde megalakítását és az érdekelteket minél számosabb részvételre szólítják fel. A felhívás szerint a mezőgazdasági tőzsde alapításának célja a mezőgazdasági termények jobb értékesítésének elérése. A tagsági illetékeket egyelőre a következőképpen állapították meg: felvételi díj 100-1000 dinár, az évi tagdíj ennek a fele. A mezőgazdák tagdíját birtokállományuk szerint állapítják meg maximálisan 500 dinárban, míg a részvénytársaságok a legmagasabb illetéket, 1000 dinárt tartoznak felvételi díj fejében fizetni.

¶ **Egész Európában jól áll a termés.** Egész Európában sokkal jobbak a terméskilátások mint tavaly, úgyhogy az idén általában jóval nagyobb hozamot remélnek mindenütt. Az utolsó napokban különösen Németországban javult az időjárás és ennek következtében a terméskilátás. A többi európai termelő államban is javulnak a kilátások, csupán Amerikából érkeztek eddig kedvezőtlen hírek. Egy angol szaklap becslése szerint 1925-ben Európa búzatermése Oroszország kivételével, 410 millió qurs-ra becsülhető, az előző évi 377 millió qurs-el szemben. Lényegesen nagyobb rozs- és zabtermést vár az angol lap.

¶ **A hatósági letétek kiadása.** A román-magyar pénzügyi egyezmény értelmében a magyar hatóságok a román honosoknak, a román hatóságok a magyar honosoknak kötelesek a hatósági letétben lévő tárgyakat kiadni. A román hatóságok ki is szolgáltatták a magyar honos feleknek a letéteket, de azoknak Romániából való kivitele csaknem lehetetlenné vált, mert a vámhivatalok nem lévén informálva a pénzügyi egyezmény pontjairól, a letéteket nem engedték át a határon. Bratianu Vintila pénzügyminiszter most rendeletben utasította

PODOL

l á b i z z a d á s legbiztosabb szere.

Kapható: gyógyszerárakban, drogiákban.
Ára 30 lej. Készíti:
Csanda gyógyszerár, Oradea-M.
Mosse-hirdetés

Zsák Mindennemű célokra legelőnyösebben beszerzésre való
Ponyva **Albala izsó** Timisoara
Piata Traian No 2

Ha művészi kivitelű fa-, vas- vagy réz-
butort, zongorát
akar venni, az **Marosvásárhelyre** és tekintse
szíjnélja az utat **SZÉKELY ÉS RÉTI**
KÖZVETLEN BÚTORVÁSÁRHÉLYI RÉSZV. TÁRS. butortermé-
származékok furnázásbármelyik legelőnyösebbben itt szerzethetik be

MILKA
SUCHARD
TISZTAN ALPESITELI KAKAO ÉS CUKOR

Manométereket
és mindenféle mérőműszereket készít, javításokat vállal
GÁSPÁR műszerész, Arad
Str. Horia I. (v. Széchenyi-u.)
Javítás végett beküldött műszereket áll- i hibáztatással
ellátva, rövid idő alatt vissz-
szakuldom. Telefon 315 sz.

Hatóságilag engedélyezett **Végeladás!** Hatóságilag engedélyezett

Más vállalat miatt rőfös és női divatáru üzletünket **teljesen felosztatjuk** és a nagymennyiségű elsőrangú áruraktárunkat készpénzfizetés mellett **gyári áron alul kiárusítjuk.**

Lőrincz és Tóth
Cluj, Piața Unirii (Főtér) 8. szám.
Berendezés eladó

Amzel utóda **Stern Sámuel** **é t t e r m e**

é t t e r m e

Oradea-Mare, Nagypiac-tér 7. sz.
Ujonnal átalakítva **megnyill.** Abonenseket, és megnyitotta társas estélyeket, lakodalmak rendezését olcsón vállalom.

Nagyon olcsó száraz vegyi ruhatisztítás **CZINK, Cluj**

az illetékes vámhivatalok által Magyarországra behozott, mint pedig a vámhivatalok által felvett követendő eljárásról

¶ **Harc az érdekeltségek erélye** va-kartellel szembe küldöttsége végigjárta pirtjait és memora vezérének, amely vasszakmában a vis hogy sürgős segítség pártvezetőségek élé küldöttség tagjaival hogy e kérdéssel ér kozni és kilátásba visszaszállásának meg nyári szünet előtt p

¶ **A kolozsvári katonai őrségek** tes, hogy a miniszter lási rendelkezéssel egyes malmokban ka katonaság számára lehessen lebonyolítani dig kiküldik a malm vagy egyéb katonai sor. A katonai kirend nem lenne, azonban az olyan malmokban attól tartanak, hogy virálja. A kolozsvári bau a kereskedelmi és arra kérték a kamara bevonása ügyében teg ker. Az elnök Caciula a térparancsnokságon

¶ **Hiteletudósító** pénzügyi, kereskedelmi és társaságokról, azok bizthatóságáról, fizetős, precíz, gyors és adunk. Kérjen próba, „Penzvilág“ országos inkasszó iroda, Oradea-M

TÓ
Juni

A lej: Zürichben 24 pesten 331.

Kolozsvár. Különö mutatkozott élénk keres folyamatot jegyezték:
Becs 30-10-30-40, B 326-330, Páris 10-50 42-20, Newyork 214-00 1057, Milánó 8-60-8-122-62, Amsterdam 2 515-12-515-00, London 2500 00-2490 00, M 1527-50-1527-50 Prága 900-00-895-00 Varsó 99-00-99 00, B

Bukarest. Devizák London 10-56, 8-55, Zürich 42-25, B Budapest 31-50.

Bukarest. Valuták márká 52-00, leva 1-5 sterling 1060, francia f 42-50, olasz lira 8-55 3-50, dollár 216-00, leng shilling 31-55, magyar k 6-45 belga frank 10-55, l

Benósuln
ság 41 éves izraelita f nyugodt élettársat ke-e 18580“ jelige alatt, dupla Rt.-hoz, Nagyszébenbe k

Eladó tr
alig használt, szántáshoz használható. Hollander M Bratianu N

az illetékes vámhivatalokat úgy a román honosok által Magyarországon felvett letétek bevitelére, mint pedig a Romániában magyar honosok által felvett letétek kivitele ügyében követendő eljárásról.

Harc az osztrák vaskartell ellen. Bécsből jelentik: Az osztrák vaskereskedelmi érdekeltségek erőlyes akciót indítottak meg a vaskartell szemben. Az érdekeltségek egy küldöttsége végigjárta az osztrák nemzetgyűlés pírjait és memorandumot nyújtott át a pártvezetőknek, amelyben utaltak arra, hogy a vasszakmában a viszonyok annyira kiéleződtek, hogy sürgős segítségre van már szükség. A pártvezetőségek élénk megbeszélést folytattak a küldöttség tagjaival, akiket biztosítottak arról, hogy e kérdéssel érdemlegesen foglalkozni és kilitásba helyezték, hogy a kartell viszályeinek megszüntetése céljából még a nyári szünet előtt parlamenti akciót kezdenek.

A kolozsvári malomtulajdonosok a katonai őrségek bevonását kérik. Emlékeztet, hogy a minisztertanács annak idején a rekvirálási rendletével egyidejűleg elhatározta, hogy az egyes malmokban katonai őrséget állít fel, hogy a katonaság számára rekvirálható gabonát gyorsan lehessen lebonyolítani. Az őrséget azóta még mindig kiküldik a malmokhoz, jöllehet, a rekvirálásra, vagy egyéb katonai beavatkozásra nem is került sor. A katonai kirendelésnek semmi jelentősége nem lenne, azonban a gazdák nem szívesen viszik az olyan malmokba őrés céljából búzájukat, mert attól tartanak, hogy a katonaság nyomában lerekvirálja. A kolozsvári malomtulajdonosok a napokban a kereskedelmi és iparkamaránál jártak el és arra kérték a kamara vezetését, hogy az őrségek bevonása ügyében tegye meg a megfelelő lépéseket. Az elnök Caciula Miklós fötitkárta bizta meg a tárparanesnökságon való közbenjárására.

Hiteltudósító iroda. Belföldi és külföldi pénzügyi, kereskedelmi és ipari vállalatokról, egyéni és társaségekről, azok személyi és vagyoni megbízhatóságáról, fizető és hitelképességéről pontos, precíz, gyors és diszkrét hiteltudósításokat adnak. Kérjen próba, kontroll és öninformációt. „Penzvilág“ országos hiteltudósító, egyeztető és inkasszó iroda, Oradea-Mare Str. Jókai 17. Telefon 9.

TŐZSDE

Június 15-én

A lej: Zürichben 240.00, Párisban 10.50, Budapestben 331.

Kolozsvár. Különösen a nyugati valuták iránt mutatkozott élénk kereslet. Délig a következő árfolyamokat jegyezték:

Bécs 30.10—30.40, Prága 6.40—6.42, Budapest 326—330, Páris 10.50—10.60, Zürich 42.00—42.20, Newyork 214.00—215.00, London 1050—1057, Milánó 8.60—8.65.

Zürich. Nyitás—Zárás: Berlin 122.62—122.62, Amsterdam 206.90—206.90, Newyork 515.12—515.00, London 2502.50—2502.00, Páris 2500.00—2490.00, Milánó 2032.50—2015.00, Prága 1527.50—1527.50, Budapest 72.55—72.50, Bulgáriá 900.00—895.00, Bukarest 240.00—240.00, Varsó 99.00—99.00, Bécs 72.75—72.75.

Bukarest. Devizák: Páris 10.55, Berlin 10.55, London 10.56, Newyork 216.50, Milánó 8.55, Zürich 42.25, Bécs 31.55, Prága 6.43, Budapest 31.50.

Bukarest. Valuták: Napoleon 810, német márka 52.00, leva 1.52, török lira 115, font sterling 1060, francia frank 10.54, svájci frank 42.50, olasz lira 8.55, drachma 3.75, dinár 3.50, dollár 216.00, lengyel forint 41.25, osztrák schilling 31.55, magyar korona 32.00, cseh korona 6.45, belga frank 10.53, holland forint 84.00

Benósułni óhajtt független hivatásba, részvénytársaság 41 éves izraelita fötisztviselője. Szerény, nyugodt élettársat keres. Közlekedések „Szołd 18580“ jellege alatt, dupla borítékban a Hermes Rt.-hoz, Nagyszébenbe kérik. 9032

Eladó tractor, alig használt, szántáshoz és vontató erőre is használható. Hollander M-x, Timisoara, Strada Bratianu No 4-a.

SPORT

A bécsi Hakoah nyerte az osztrák bajnokságot

Botrány a kolozsvári bajnoki mérkőzéseken. Sulyos hanyagságok a kerületi tennismérkőzések rendezési körül

(Cluj-Kolozsvár, június 15. Az Uj Kelet tudósítójától.) A kolozsvári sportpályán tegnap ismét olyan botrányok történtek, amelyek alkalmasak arra, hogy végleg elidegenítsék a publikumot a bajnoki futballmérkőzésekről. A tegnapi Universitatea—CFR-mérkőzéstől függött a bajnokság sorsa és így érthető, hogy a tribünön ülők élénk megjegyzésekkel kísérték a mérkőzés egyes fázisait. Ezt félremagyarázta dr. Mitter Valér intézőbizottsági elnök, aki egy szakasz csendőrért futott és velük kiűrtette a sporttelepet, felfüggesztette a mérkőzést és a hátralévő időt üres tribünök mellett játszták le. A CFR-pályán folyták le egyébként a mérkőzések, melynek eredményei a következők: Victoria—KKASE 7:1 (3:1). Bajnoki. Biró Adorján. A Victoria váratlan szép játékkal realisan nyerte a mérkőzést.

Universitatea—CFR 2:1 (0:1). Biró Moldován. A vezetést a vasutas-csapat éri el, a második félidőben azonban visszaesik és elveszti a mérkőzést.

Az Universitatea ezzel a mérkőzéssel a bajnokság győztese lett. Utána következik a Victoria, majd a CFR, KKASE, Haggibbor, KAC, Academia. Az Universitateának még egy mérkőzése van az Acemiával.

Sparta

(volt Sugár & Deutsch) — az összes

sporteikkek

szaküzlete. — Cluj, C. Victoriei 5.

Vidéki eredmények.

Szamosujvár. Aviatia (Szamosfalva)—Sparta 1:0 (1:0). Nagy meglepetés. Az Aviatia kapuját Szatmári (KAC) védte.

Nagyvárad. Törekvés—KAC (Kolozsvár) 2:0 (1:0). A KAC két tartalékkal nem megérdemelt vereséget szenvedett.

Temesvár. Kinizsi—WSC (Bécs) 3:2 (1:0). A bécsi csapat amatőr-alakulata három profijátékoskal megerősödve vette a küzdelmet a Kinizsivel szemben és így is vesztett. Unirea—TAC 2:0 (2:0). Barátságos.

Aradon atlétikai verseny volt, amelyen Dávid, a KAC volt atlétája a CAMP színeiben a diszkoszban 43.10 m-et, a súlyban 13.52-öt dobott.

Külföldi eredmények:

A Hakoah nyerte az osztrák bajnokságot. A bécsi Hakoah tegnap játszta utolsó bajnoki mérkőzését a Simmeringgel, mely eldöntetlenül 3:3 arányban ért véget. A Hakoah a bajnokság élére került. VSC—Slovan 2:2. Bajnoki.

A bécsi bajnokság állása így a következő: Hakoah, Rapid, Amateure, WAC, Vienna, Wacker, Admira, Simmering, Sportklub, Szlován, Rudolfshügel.

Stockholm. Dánia—Svédország 2:0.

Bécs. Vienna—National Club Montevideo (Uruguay) 1:1 (1:1). Az uruguayak óriási technikai fölényben voltak, de a kapu előtt nem, csődöt mondtak a csatárok.

Prága. Sparta—DFC 1:0 (1:0).

Szeged. III. kerület (Budapest)—SzAK 2:0 (1:0).

Milano. Modena—IFC—Nürnberg 1:0.

Budapest. MTK—FTC 0:0. Bajnoki döntő.

Osborne olimpiai magasugróbajnok Budapestben. Osborne, az olimpiai magasugró, aki 203 cm.-es ugrásával az egész világ sportközvéleményének figyelmét magára vonta, e hónap végén Budapestre jön európai turája útján.

Kitűnő eredmények a budapesti MAC atlétikai versenyén. A MAC atlétikai versenyén a következő számottevő eredményeket érték el: Svéd stafétaverseny: 1. MAC 1. 59.7 p., országos rekord; 100 m. síkfutás Rózsahegyi 10.8 mp. 200 m. Hajdu 22.5 mp.

Középmagyarország válogatott csapata 2:0 arányú vereséget szenvedett a bolgár válogatott csapattól. Középmagyarország válogatott csapata keleti turára ment és Bulgárián át Görögországba látogatott el. Tegnap Szófiában játszott a csapat és attól a válogatottól, melyet a román válogatott 4:2-re legyőzött, 2:0 arányú vereséget szenvedett.

Helyszüke miatt a tenniszversennyel csak holnapi számunkban foglalkozhatunk.

NYILTÉR

E rovatban közöltektért a szerkesztőség semmi nemü felelősséget nem vállal

Nyilatkozat

Ezennel fölhivom a nagyérdemű vevőközönség és kereskedők figyelmét arra, hogy a Léb Wolf és Tsa. M. Wieder Viseul de sus (Felsővisó) név alatt lévő üveg, porcellán és zománcedény üzletből, M. Wieder békés uton kivált és az üzlet továbbra, csak a régi tulajdonos birtokában **Léb Wolf** név alatt fennmarad.

Kiváló tisztelettel

Léb Wolf
üveg porcellán és zománc-edény
kereskedő, Viseul de sus

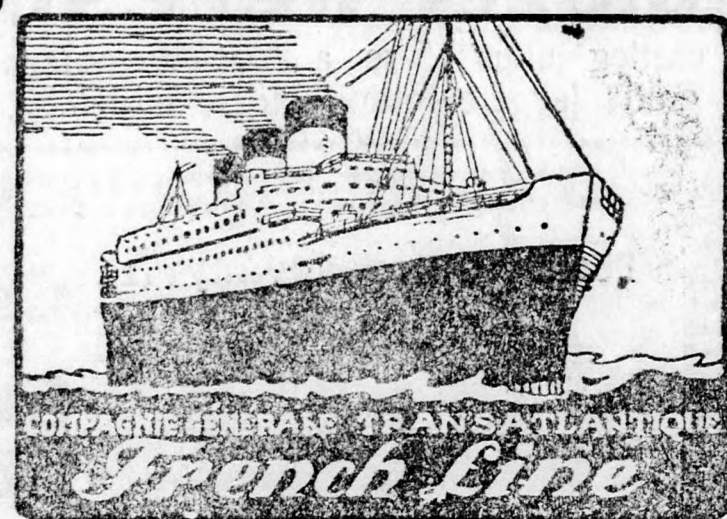
A kolozsvári CZELL sörfőzde

Rador 2285

világos **Ursus** sör

a közönség legkedveltebb itala. Össze nem tévesztendő más gyártmányu Czell elnevezésű sörökkel, mert csak az „URSUS“ elnevezésű sör az eredeti közkedvelt

Kolozsvár — monostori sör.

Luxusutazás — Gyorsutvonalak a francia kikötőkből:

New-York — Canada
Cuba — Mexiko
Venezuela - Haiti - Antillák
Marocco - Algir - Tunisz
és más kikötőkbe.

Információkkal és jegyekkel szolgál:

„SARNIA“ S. A. Bucurest.

Pasagiul Comedia

Táviratcim: Transatbuc.

Rador 269

APRÓHIRDETÉSEK

Egyesületi közlésnél egy szó 3-4, vastagabb betűtve 6 lej. Legkisebb apróhirdetés 30 lej. Allástkeresőknek 30% kedvezmény. Apróhirdetéseik díja előre fizetendő.

"Kicsi" leveleit csak én olvasom. Kivánságához képest eljétem. "Discretio". 9270

Ha jól akar nőszülni vagy férjhez menni, forduljon hozzánk. "IDEAL" házasságközvetítő iroda, Alba-Julia, Str. Simion Bar- nușiu No 20. 1864

Önálló segédet a porcellán, üveg, sonyhafelzele- relési szakmából és kiszol- gáló leányokat, kik már bazarban voltak, azonnali belépésre keres Moskovits és Társa, Cluj. Szombaton zárva.

Motorok

Szivógáz 20-60 HP. Benz- in 4, 5, 10, 16 HP. Nyers- olaj 16, 20, 40, 45 HP. Diesel 40, 50 HP. Gőz- gépek félstabil 30, 40, 50, 60, 70 HP. Compound- stabil 60, 70, 80 HP. Sz- szes gépek gyárilag javítva azonnal szállíthatók, ked- vező ár mellett. Kérjen árajánlatot. Friedrich Testvérek, Timisoara.

Egy 45 év körüli nő jobb izr. családhoz vagy magányoshoz vidékre háztartás vezetésére ajánl- kozik. "Házvezető" jel- igére a lap kiadóhivata- lába. 9198

Ügyeljen a címre!

Oradea-Mare, Str. Nic. Jorga (Zoldfa-u.) 19.

Berkovitsné

Magyar vendéglő- jét kettéválasztással si- bővítette. Ismert első- rendű konyha. Mese- keit árak!

Társat keresek jól be- vezetett cipő export üzlet- hez. 100.000-tól feljebb. Jeligére továbbit a kiadó. 9227

Keresek a szünidő tar- tamára olyan kimondottan intelligens fiatalembert vagy nőt, ki 2 elemista fiamat a zsidó vallásban oktathatja. Kik a he- gedűt oktatást és rom- n középiskolák évvégi vis- gájára magántanulók elő- készítését vállalják, a jó- sán tanévre is alkalmazhatnak. Ajánlatokat "Oktatás" jel- igére a lap kiadóhivatala továbbítja. 9225

Egy elvált leány, papírüzletben jártas föl- vétetik. Cim a kiadóban. 9234

ויר זוכין פיר זאמא- רט אין טיכטיקע העבר- אשען ועטענע

Buchdruckerei Weinstein & Friedmann, Cluj.

Motorokat, benzin, nyersolaj, szivó- gáz, 15 lóerőtől felfelé, törött állapotban is kere- sek készpénz mellett vé- telre, Elias Győző, Timi- soara, Radulescu 6.

Jó karban levő, váltós irógépet veszünk. Cim a kiadóban.

Hirdessen az Uj Keletben!

Stancgép késekkel és ugyancsak egy szikvizgyár olcsón eladó. Cim a kiadó- ban. 9226

Centrumban fekvő, iro- dának vagy üzletnek al- kalmos tagos és világos helyiség, raktárhelyiség- gel, nagyon kedvező fel- tételek mellett, azonnal kiadó. Cim a kiadóban. 9217

Keresek

megvételre 3-4 szobás, fűdűszobás beköltözhető házat. Cim a kiadóban.

Irodai gyakorlatok, kezdő fizetés-el keresetűk. Aján- latok a kiadóhivatalhoz.

Weiss Áron főkantor

és más lemezek, valamint

VOX hangkészülékek

Triska I.

zongoragyártár, Cluj, Str. Saguna 14

Suche deutsche Erzie- herin Jüdin mit perfect französisch und Klavier. Offerte an Sandor Mayer, Gutsbesitzer, Satu-Mare, Str. Mircea cel Mare 44. 9229

Megnyit. ארטה. פרידמאן, Vivakna fürdő. Str. Gari 2, elsőrendű konyha, pon- tos kiszolgálás. 9197

Magyar vendéglő- jét kettéválasztással si- bővítette. Ismert első- rendű konyha. Mese- keit árak!

Fölvétetik egy rőtös és divatúru szakmában prak- szissal bíró segéd, aki a 3 országos nyelvet bírja. Szombaton zárva. Aján- latok műbenedi igazolás- sal és igény feltüntetéssel alábbi címre küldhető. Ugyiszintén egy vallásos ha- ból való iú, aki a 3 nyelvet beszéli, tanonc- nak, teljes ellátás elle- nében felvétetik. I. Grür- berger, Sibiu. 9233

Használt butor eladó Str. Radu (v. Bocskay-u.) 3 alatt.

Perfekt román és ma- gyar, kitűnő munkaerő ajánlkozik bankba vagy bármely más vállalkozas- hoz ajánlkozik. Cime meg- tudható a kiadóhivatalban.

Jókarban levő Reming- ton irógép olcsón eladó. Str. Gica 2-b. 9218

Keresetetik vidékre egy mindenre és főzésbe jár- tas ortodox zsidó lány vagy középko u. nő. Cim a kiadóhivatalban. 9235

Özv. tisztviselő nő üzlet- pénztárhoz, esetleg ur- családnak háztartásvezetőnek helyb n vagy vidékre el- menne. Cim a kiadóban.

SZÍNHÁZ - MŰVÉSZET

Shakiroff Sebestyén képkiallítása. Az építő iparosok Patak-utcai otthonában egy Erdélybe szakadt orosz festőművész állította ki mintegy ötven képét. Portrékat, tájképeket. A tavaszi sok kiállítás után a műtérő közönségnek kellemes meglepetés lesz a Shakiroff művészete. Legelső ami feltűnik: a művész különös egyénisége. Erzekény szlav lelke minden kis külső hatásra reagál. Ezért van az, hogy vásznai csak úgy tobzódnak a színekben, színskálája teljesen egyéni. Szereti keverni a lila, zöld és sárgás színeket, melyekkel különös hatást ér el. Sehohsem rideg. Még téli tájképten is melegség ömlik el. Zazar parti részletei, Nagybanján, Fesőbányán festett képei frissek, harmatosak. Leg- több figyelmet portréi érdemelnek. "Önarcképe" komoly és szép eredmény. "Cigány lányc" ugy rajzban, mint színezésben figyelemreméltó alkotás. Mi csak szerencsét kívánunk a művésznek további utjaira. Ha mindazt megvalósítja, amit most ígér, akkor az orosz nép igazán büszke lehet ideszakadt fiára. A kiállítás még 19-éig marad nyitva. —y—

A színházi iroda közleménye

A Csirkefogó. Ma este lesz a bemutató elő- adása Szemes Béla ötletes kacagtató új bahózatá- nak, a Csirkefogó nek, amelynek néhány hét előtt rendkívüli sikeres volt a budapesti Vígsházban. Gondos előkészületek, elsőrangú színpozitász bizto- sítja nálunk is a Csirkefogó előadát.

Kolbay Ildikó vendéjátéka. Vig hogy híre ment annak, hogy a kolozsvári közönségnek három éven át dődelgetett primadonája, Kolbay Ildikó, néhány esti vendéjátékra visszatér régi diadali színpályára, a kolozsvári magyar színházba, a kö- zönség valóságos ostrom alá fogta a pénztárat. Min- denki látni akarja Koltayt, aki bir szerint egy évi távolléte alatt rendkívül tökéletesedett énekben és játszásban.

Magyar Színház heti műsora

Kedd: Csirkefogó (Ujdonság, előszór. Premier-béret 63 sz. Sorozat 250) Szerda: Csirkefogó (Napibéret 135 sz. A. sorozat 251) Csütörtök: Diadalmasszony (Kolbay Ildikó vendég- játékával, napibéret 136 B. sorozat 252) Péntek: Kis Gizett (Opett repriz, Kolbay Ildikó ven- déjátékával, premierbéret 69 sz. sorozat 253) Szombat d. u. fél 4 kor: Ezüstlakodalom (Mársékel- t helyárrakkal, sorozat 254) Szombat este fél 8-kor: A denevér (Kolbay Ildikó vendéjátékával, napi béret 137 sz. A, sorozat- szám 255) Szombat éjjel 11-kor: Tavasz ébredése (Táray Ferenc vendéjátékával, sorozat 256) Vasárnap d. u. fél 2-kor: Juhászlegény, szegény in- haszlegény (Lársékel helyárrakkal, sorozat 257) Vasárnap d. u. 6-kor: Buzakalász (Ujdonság, 3-adszor, leszállított helyárrakkal, Táray Ferenc vendég- játékával, sorozat 258) Vasárnap este háromnegyed 9-kor: Hamburgi meny- asszony (Kolbay Ildikó vendéjátékával, napi- béret 138 sz. B, sorozatszám 259) Hétfő: A hermelincs nő (Kolbay Ildikó vendéjátéká- val, Napi béret 139 sz. A, sorozat 260)

Mozgók műsora.

Select-mozgó. Kedd és szerda, június 16 és 17. Scaramouche. Monumentális igalmas történet, a francia torradalon idejéből, 10 felvonásban. Filmre alkalmazva Rafael Sabatini novellája után.

Kilakoltatásom miatt STERNBERG összes perzsaszőnyegeimet, egész új zon- goráimat um. Wirth, Hoffmann, Gebr. Stingl stb. Részletre is. teszállított árban árusítom. Részletre is. Oradea-Mare, Bul. R. Ferd. 14.

Erdélyben bevezetett jó megjelenésű utazót keresünk azonnalra esetleg július 15-re a textilszakmában. Referenciákat kérjük "Engros-Arad" jeligére Rudolf Mosse hirdetőbe, Arad, Bulv. Regele Maria 10. küldeni.

Természetes ásványviz. Celestin bevált: csunál, hólyagtálmak- nál, cukorbetegségnél, izületi fájdalomknál. Vichy Grand-Grille kitűnően használt májbetegségnél. Hopital gyomorfájdalmknál. Vichy-Etat só lugsavas, emészthető víz házi elkészítése. Vichy-Etat pastillák evés után elősegítik az emésztést.

Használjunk kizárólag PLANTOL legjobb nővényszirt, mert ez tiszta, egészséges és kiadós! Főtisztelendő Fuchs Benjámín nagyváradi főrabbi felügyelete alatt készült, szigoruan ortodox rituális előírás szerint. Képvisei: HARTIG & HIENZ Cluj Str. Juliu Matiu 8. Telefon 1-18.

Főszerepben Alice Terry, Roman Navarro és Levis Stone. Urania-mozgó. Kedd és szerda, június 16 és 17. Beresinia Bukása. Megkapó dráma 6 nagy felvonásban, filmre alkalmazva Honoré de Balzac regénye után. Főszerepben a legjobb francia művészek. Csütörtök, június 18. Sherlock Holmes. Nagy amerikai szeczáció, filmre alkalmazva Sherlock Holmes világhírű detektív kalandjai után. Főszerepben az új amerikai filmkomikus: Monty Banks.

Bucuresti LUTHER söresarnok megnyit. Piata Mihailu Viteazul (Széchenyi-tér) 18. A Tornavivódával szemben

Megnyit! ארטה. פרידמאן Megnyit! legmodernebb berendezésű szalámiggyár. Postacsomagokban is legjutányosabb árban szállít. Hechs-r és árjegyzék kívánatra bárkinék. Schnabel Hermann, Cluj Piata M. Viteazul 26.

Tennisz nadrág, lüster sacco, vászon ruhák Neumann M. cég Cluj, Piata Unril No 14.

Szerkesztőség hivatal és nyo- Cluj-Kolozsvár, St. L. Pop. (Brassai-utca) Telefon: Szerkesztőség kiadóhivatal Ze. N. Sz. — Kéziratok kizárólag szerkesztőséghez kerülnek. Kéziratok adunk vissza

1925 június 17

Mint valami kormány a liberá- jének végére, a v. Kapuzás előtt, urak megkezdik szét a sokáig titó- gét, nyilván azaz honatyáknak meg- mát, az ellenzéki a vakációtól. Mi, vártunk sok jó- okunk nem volt nagy vonásokban amelyeken az új kellene épülnie és- ság, sőt a korm- nagyhangú kijele- csak várjanak hogy az új válas- méltányos lesz és a kisebbségek jog- geink ezt az újat továbbra is széke- El voltunk készü- olyan lesz, mint remekműve, telve nek a kisebbség- bannioik.

A most nyilv- tövényjavaslat minden székeszi- voltunk és még rális" gondviselés vényjavaslat egy alapelvből indul rendszerből, ame- azért teremtett m- sebbiségeknek is- érvényesülést. A törvénye modern amikor a végére beüle. Így törté- is. Bratianu vála- karrikatúrája an- szavazás alatt ér- szolgálja: a kise- elsikkasztását.

Gyakorlati sz- zás abban külön- lasztástól, hogy a választók nem- táira adják le sz- szavazatok arány- hogy egy kerüle- gosult. A többsé- egyik párt elnye- lékát, akkor mi- pártot illeti, mig- amely a többi p- lajstromos szava- akarja elkerülni pártok csak a le- nak mandátumh- tében a többség- tumot kap, mig- ségi pártokra esik lajstromos szava- sikkasztja el s a- bevezetése által- nabbá teszi. Az- kimondja, hogy- ben az egyik pá- ségét megkapta, a többséghez jut A lajstromos vaslat csak akko- párt sem tudott- ben az esetben